

Gewoon, cultuur voor iedereen
Activiteitenplan LKCA 2021 – 2024

Inhoud

Visie en strategie	3
Visie	3
Doelstellingen	4
Strategie	5
Reflectie en ontwikkelpunten	9
Reflectie activiteiten 2017-2020	9
Reflectie advies Raad voor Cultuur	10
Feedback partners	12
Ontwikkelpunten 2021-2024	12
Uitwerking doelstellingen 2021-2024	14
Werken aan een inclusieve cultuursector	14
Versterken beleid cultuureducatie en cultuurparticipatie	14
Verbeteren kennisontwikkeling	15
Cultuureducatie voor ieder kind	17
Cultuur in het mbo	18
Cultuurparticipatie voor iedereen	19
Verbeteren positie kunstprofessional	19
Versterken beoefenaarsverbanden	20
Impact, middelen en activiteiten	21
Impact en KPI's	21
Middelen en activiteiten	21
Organisatie en Codes	24
Bijlage 1 Thema's uit klantonderzoek	25
Bijlage 2 Overzicht culturele partners	26

Visie en strategie

LKCA heeft de opdracht van het ministerie zich bezig te houden met deskundigheidsbevordering, netwerken, informatieverspreiding, onderzoek en monitoring op het terrein van cultuureducatie, cultuurparticipatie, diversiteit en inclusie.

Missie: Gewoon, cultuur voor iedereen

Cultuur is van en voor ons allemaal. Vanuit die gedachte wil LKCA bijdragen aan de kwaliteit van ieders bestaan. We zetten ons als landelijke kennispartner in om culturele en creatieve ontwikkeling voor iedereen mogelijk te maken, ongeacht culturele achtergrond, gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische status, opleidingsniveau of leeftijd. Dat is wat ons (ver)bindt en drijft.

Samen met onze partners werken we op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie en cultuurbeleid om impact te realiseren. Vanuit onze kernrollen beschouwen, verbinden en aanjagen opereren we in de domeinen cultuur, onderwijs, zorg, welzijn, openbaar bestuur en wetenschap.

Visie

In het veld van cultuureducatie en -participatie zien we tegengestelde bewegingen: enerzijds daalde het voorzieningenniveau in onderwijs en voor vrije tijd, anderzijds is er beleidsmatig en met incidenteel geld stevig ingezet op cultuureducatie en cultuurparticipatie. Er is veel aandacht voor cultuur voor iedereen en voor diversiteit en inclusie, ambities waar we ons als veld sterk voor maken. Dat vraagt om structureel beleid, om spreiding van verantwoordelijkheden over de verschillende overheden en om de juiste infrastructuur, financieringsmogelijkheden en aanpak. En dat kan beter.

Kunst en cultuur staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van een diverse en gezonde samenleving. Dat vraagt om een inclusieve culturele sector die de pluriformiteit in de samenleving representeert en die relevant en toegankelijk is voor zoveel mogelijk mensen. Juist dát staat de komende periode centraal in de aanpak van LKCA. In onze visie werken professionals in cultuur, onderwijs, zorg, welzijn en beleid er samen aan om culturele en creatieve ontwikkeling voor iedereen mogelijk te maken. Ongeacht de kunstvorm of kunstuiting.

We willen blijvende verandering teweegbrengen, gericht op de culturele ontwikkeling van zoveel mogelijk mensen in Nederland. We maken inzichtelijk wat hiervoor nodig is én gaan met partners aan de slag om die verandering vorm te geven.

Doelstellingen

We hebben een sleutelpositie die ons in staat stelt de ambitie van cultuur voor iedereen waar te maken. Vanuit onze positie hebben we oog voor het overkoepelende belang en zijn we als spin in het web op alle niveaus en in alle disciplines actief.

We kunnen deze doelstelling alleen realiseren als de culturele sector zich ervan bewust is dat we samen moeten werken aan de cultuurdeelname van zoveel mogelijk mensen. Daarvoor is steviger beleid met een goede kennisbasis nodig. We zetten daarom in op onderstaande subdoelstellingen:

- Werken aan een inclusieve cultuursector
- Versterken beleid cultuureducatie en cultuurparticipatie
- Verbeteren kennisontwikkeling

Het werkveld cultuureducatie is van centraal belang om cultuurparticipatie voor iedereen mogelijk te maken. Goed cultuuronderwijs vormt de basis voor cultuurdeelname. Niet alleen voor de jeugd in het primair en voortgezet onderwijs, ook voor de grote groep 16- en 17-jarigen in het mbo. Als subdoelstellingen ten aanzien van cultuureducatie benoemen we daarom:

- Cultuureducatie voor ieder kind
- Cultuur in het mbo

Voor het werkveld cultuurparticipatie is het belangrijk dat hun aanbod voor iedereen toegankelijk is, ook voor bijvoorbeeld ouderen of mensen met een beperking. Verenigingen en informele verbanden zijn voor velen de basis van hun cultuurdeelname. Deze organisatievormen,

waar zelforganisatie gangbaar is, zijn vaak kwetsbaar. Professionals zijn nodig om deze organisaties te begeleiden en cultuurparticipatie mogelijk te maken, maar hun positie is onzeker.

Daarom formuleren we als subdoelstellingen:

- Cultuurparticipatie voor iedereen
- Verbeteren positie professionals
- Versterken beoefenaarsverbanden

De subdoelstellingen zijn op relevantie getoetst in ons klantonderzoek van 2019, zie bijlage1.

Strategie

Als landelijke ondersteunende instelling werken we vanuit de volgende strategie:

We werken als beschouwer, verbinder, aanjager

- 1 Als *beschouwer* van de sector zijn we dé kennispartner voor iedereen die zich bezighoudt met cultuureducatie, cultuurparticipatie en diversiteit & inclusie. We weten wat er speelt en vinden daar wat van. Meer dan in het verleden gebruiken we deze rol om te duiden, te gidsen en te beïnvloeden.
- 2 Als *verbinder* koppelen we individuen, organisaties en netwerken aan elkaar om met en van elkaar te leren of met elkaar samen te werken. Door ontmoeting en uitwisseling te organiseren, dragen we eraan bij dat men in de gefragmenteerde sector beter samenwerkt.
- 3 Als *aanjager* zetten we verandering in gang. Met partners in het veld gaan we met nieuwe thema's of werkvelden aan de slag, ontwikkelen we kennis en werken we aan bewustwording. Deze rol willen we de komende periode stevig doorontwikkelen.

We werken vanuit een brede visie op cultuureducatie en cultuurparticipatie

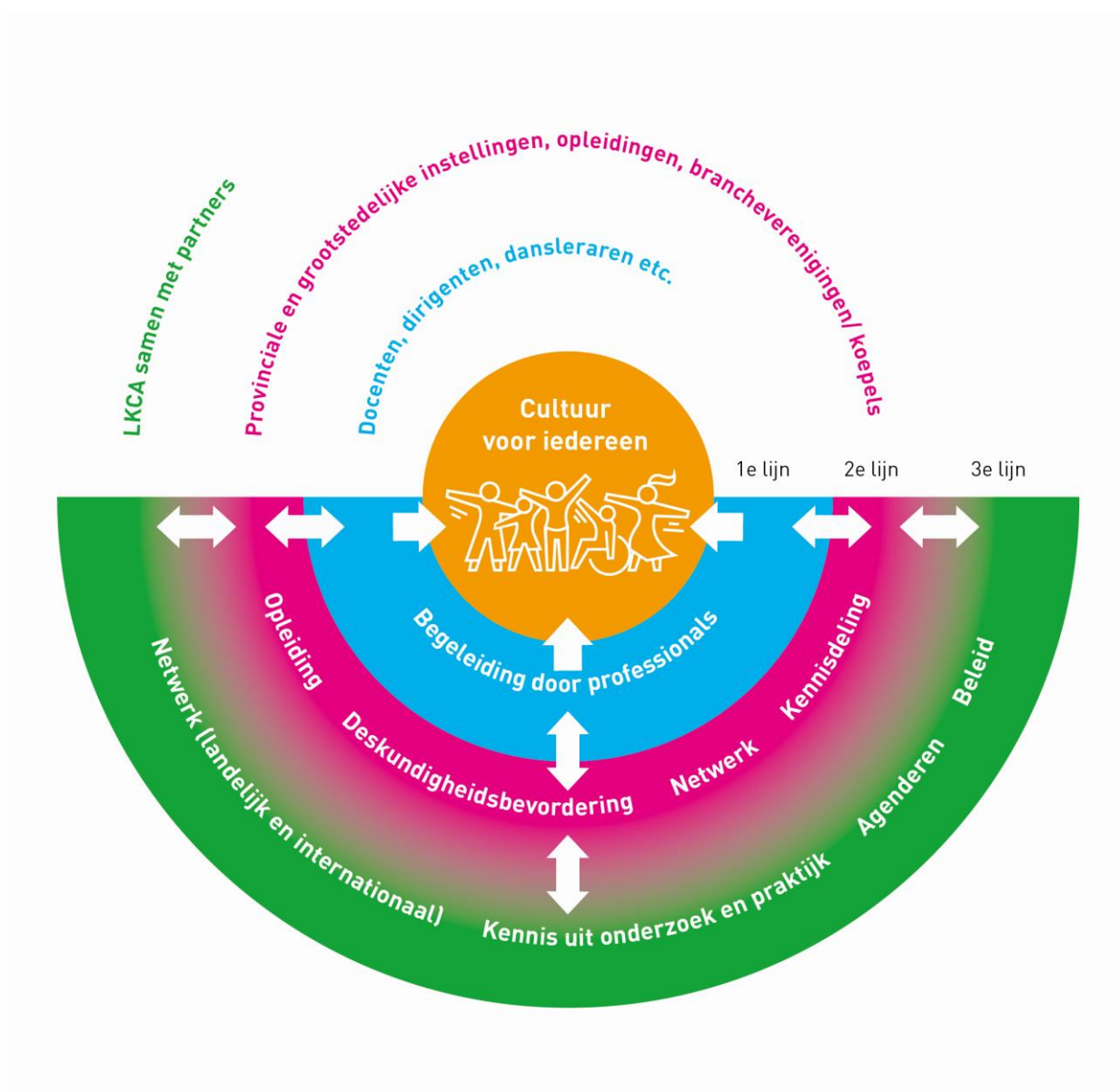
Voor een aantal partijen zijn cultuureducatie en cultuurparticipatie de *core business*, zoals amateurkoepels en -verenigingen, centra voor de kunsten, wijktheaters. Ook zijn er partijen voor wie dit een aspect van hun werk is, zoals musea, theater- en dansgezelschappen. Voor beide werken we. Dat is nodig om cultuur voor iedereen daadwerkelijk mogelijk te maken. De cultuursector kan deze doelstelling overigens niet alleen realiseren, maar werkt samen met overheden, onderwijs, zorg en welzijn en wetenschap. Ook wij werken daarom met en voor die velden. In bijlage 1 een overzicht van partijen met wie we samenwerken.

We werken vanuit de derdelijn

Lokaal zijn professionals en vrijwilligers aan de slag met leerlingen, deelnemers en bezoekers. Dit is de eerste lijn. Zij worden ondersteund door cultuurcoaches, gemeenten, branche- en beroepsorganisaties, provinciale en grootstedelijke kenniscentra, cultuurproducenten enz. Deze ondersteunende partijen vormen de tweede lijn. LKCA is als derdelijnsorganisatie primair hún kennispartner. Samen met partners die een 2^e- of 3^e-lijnsrol vervullen, versterken we de eerste lijn.

Omdat er lang niet voor elk thema/domein in Nederland organisaties zijn die een 2^e- of 3e- lijnsrol vervullen, is de invulling in de praktijk flexibeler dan de termen suggereren. De kern is dat LKCA aanvult op wat er al is en zoveel mogelijk samenwerkt met relevante partners. We maken zelf geen aanbod voor scholen of voor kunst in de vrije tijd en ook geen lokaal cultuurbeleid. Wél zijn we de kennispartner voor iedereen die zich bezighoudt met cultuur op school en in de vrije tijd, of het nu gaat om beleid, praktijk of onderzoek. Onze rol is de kennis van partners te verrijken met inzichten uit andere gebieden (geografisch en sectoraal) en kwesties op het juiste moment en de juiste plaats te agenderen.

Figuur 1 Toelichting eerste-, tweede- en derdelijn

We sluiten aan bij de logica van het veld

We werken zoveel mogelijk discipline-overstijgend. Toch zijn er veel disciplinegerichte netwerken waar we, als dat voor partijen een logisch verband is, mee samenwerken.

We faciliteren en participeren in zowel landelijke als regionale/provinciale netwerken (zie bijlage 2). De stedelijke regio's spelen voorsnog een beperkte rol. Uiteraard spelen we wel in op relevante ontwikkelingen of mogelijke vragen, bijvoorbeeld bij de proeftuin in Flevoland die vmbo-leerlingen in aanraking wil brengen met kunst en cultuur of bij andere culturele proeftuinen die een verbinding leggen met educatie zoals bij Rotterdam, Leiden, Zeeland en Zuid. Op het gebied van cultuurparticipatie zijn de stedelijke regio's We the North, Ede-Wageningen, Haaglanden en Utrecht actief.

We werken samen met ondersteunende instellingen en fondsen

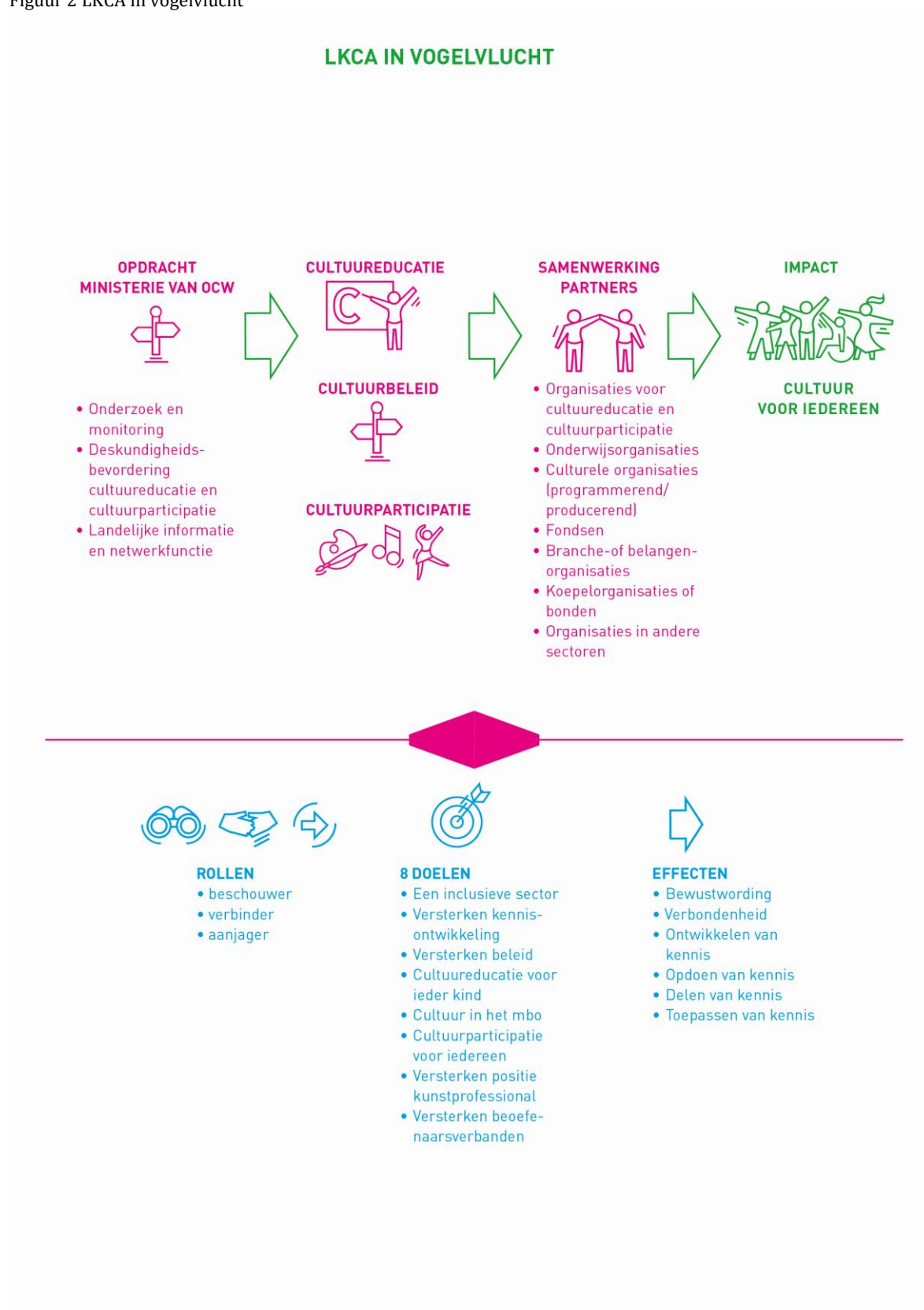
We werken samen met andere ondersteunende instellingen in de BIS. Met DEN op het gebied van digitalisering binnen cultuureducatie: zij vanuit hun kennis van het werkveld, wij vanuit onze kennis van inhoud en netwerken. Met Boekman werken we samen op het gebied van onderzoek: we leveren kennis voor hun publicaties en werken mee aan de landelijke kennisagenda. Met EYE en Stichting Lezen werken we respectievelijk samen op het gebied van film-educatie en de rol van lezen binnen cultuureducatie. We zoeken de samenwerking waar dat van meerwaarde is en weten elkaar door de nauwe relaties makkelijk te vinden.

Ook met de Rijksfondsen werken we samen, met name aan diversiteit en inclusie. Vooral met het Fonds voor Cultuurparticipatie is de samenwerking intensief. Het Fonds maakt nieuwe ontwikkelingen en initiatieven financieel mogelijk en zorgt dat subsidieaanvragers met elkaar kunnen uitwisselen. LKCA zorgt voor de vertaalslag hiervan naar het werkveld, zodat de kennis die voortkomt uit de regelingen breder ingezet kan worden. Onze samenwerking is het meest intensief op de programma's Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en Cultuurparticipatie.

We werken voor het hele koninkrijk

Het rijksbeleid, waar CmK en het programma Cultuurparticipatie onderdeel van zijn, is van toepassing op het gehele koninkrijk. Daarom betrekken we ook de eilanden hier zo goed mogelijk bij, zodat ook zij gebruik kunnen maken van beschikbare kennis.

Figuur 2 LKCA in vogelvlucht

Reflectie en ontwikkelpunten

Reflectie activiteiten 2017-2020

In de huidige cultuurplanperiode wilde LKCA een kennisinstituut zijn dat weet wat er speelt. De vraagstukken van de professionals in praktijk en beleid moesten leidend zijn in ons werk omdat we daar waarde konden toevoegen. Onder meer door te zorgen dat onderzoek zijn weg vindt naar de praktijk en dat onderzoekers en praktijk samen kennis ontwikkelen, door mensen met elkaar te verbinden en soms door de *lead* te nemen bij nieuwe ontwikkelingen.

We namen ons voor de *maatschappelijke betekenis van cultuureducatie en -participatie zichtbaar te maken* en professionals te helpen die betekenis in de dagelijkse praktijk te onderstrepen, ook richting beleidsbepalers. We zetten ons in voor *goede cultuureducatie op school en in de vrije tijd*, streefden naar integratie van cultuur in het curriculum, ondersteunden degenen die dat mogelijk maakten (cultuurcoördinatoren en cultuurcoaches) en rustten professionals hiervoor toe. Met oog op het doel *cultuurparticipatie mogelijk voor iedereen* stelden we aanbieders met kennis in staat om aanbod te maken dat aansloot bij de behoefte van potentiële deelnemers en werkten we samen met andere sectoren om zo veel mogelijk mensen te bereiken. Op de drie hoofddoelstellingen hebben we de afgelopen jaren veel bereikt.

- 1 Er is een programma voor cultuurparticipatie gelanceerd. Dit onderstreept LKCA's verbindende en maatschappelijke rol, omdat we daar de afgelopen jaren succesvol aandacht voor hebben gevraagd. Ook hebben we flink bijgedragen aan de aandacht voor diversiteit en inclusie. We benadrukken dat de basis hiervoor wordt gelegd in cultuureducatie en -participatie omdat die een open en nieuwsgierige houding stimuleren met ruimte voor ieders creativiteit.
- 2 De Basis voor Cultuureducatie die wij samen met partners ontwikkelden, krijgt steeds meer vorm en kreeg ook nadrukkelijk een plaats in de plannen voor onderwijsvernieuwing. Het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit verstevigde de aandacht voor de kwaliteit van cultuuronderwijs bij betrokken scholen. Het belang van cultuureducatie in het mbo is mede door LKCA en haar partners op de politieke agenda gekomen.
- 3 De kwetsbaarheid van de infrastructuur voor cultuurparticipatie met daarin de groeiende praktijk van zzp'ers, kwam door de coronacrisis duidelijk aan het licht. Hierdoor konden wij onze zorgen hierover goed onderbouwen en hier samen met ons netwerk aandacht voor vragen. Op ons initiatief kregen het belang van cultuurparticipatie en de toegankelijkheid van cultuur een plek in het Programma Cultuurparticipatie. In aanloop hiernaartoe hebben verschillende sectoren elkaar leren kennen en waarderen, zoals bijvoorbeeld blijkt uit het programma Kunst en Positieve Gezondheid.

Onze jaarverslagen vertellen in detail welke prestaties we hebben geleverd. Ze maken duidelijk dat de geplande producten en diensten zijn gerealiseerd. Onze kwantitatieve gegevens onderbouwen de prestaties.

Reflectie advies Raad voor Cultuur

In 2016 adviseerde de raad over LKCA. Aan veel kritiekpunten hebben we gewerkt. In onderstaande tabel maken we dat inzichtelijk en gaan we ook in op de kritiek van voorjaar 2020.

Kritiekpunt	Actie
Meer aandacht voor de verbindende rol	Een grotere verbindende rol was nodig om te zorgen voor krachtenbundeling, afstemming en meer resultaat. Onze inzet leidde onder meer tot een goede samenwerking met de Raad van twaalf, tot de doorontwikkeling van het Landelijke Platform Kenniscentra Cultuureducatie en de oprichting van het Strategisch Overleg Cultuurparticipatie. Ook bleek LKCA een gewild partner voor nieuwe samenwerkingsverbanden als de Participatie Federatie en Dansondernemers Nederland.
Aandacht voor nieuwe vormen van cultuur en nieuwe organisaties	Traditioneel is er in de cultuursector veel aandacht voor de canonieke kunsten. Juist in het veld van educatie en participatie is de scope van beoefenaars veel breder. We begonnen met cultuur ophalen en verbinden, waar de raad destijds positief over was. Dit resulteerde o.a. in het landelijk platform Spoken Word en de Kenniskring Hiphop. We droegen er ook aan bij dat hiervoor in het Programma Cultuurparticipatie veel aandacht is. Ook buiten de cultuursector legden we verbindingen, zoals met de Coalitie voor Inclusie, Curriculum.nu, LCGW¹ en Ieder(in)². Met deze partners werken we aan de zichtbaarheid van cultuur en de samenwerking tussen cultuur en andere domeinen.
Verbeteren zichtbaarheid	Als ondersteunende partij speel je vaak een rol op de achtergrond. Daarom is het belangrijk aan onze zichtbaarheid te werken. We startten in 2017 met de Cultuurkrant NL met actuele informatie voor onze relaties (oplage: 1000 in 2017; 8500 in 2020). Daarnaast zijn we online zichtbaarder geworden, wat zich uit in meer interactie op sociale media en groter bereik via diverse kanalen. Gedwongen door corona bieden we steeds meer online informatie, die gretig aftrek vindt en waar we dus zeker mee doorgaan.

1 Netwerkorganisatie op het brede terrein van welzijn voor en door gemeenten

2 Netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte

Onderzoeksrol doorontwikkelen	We ontwikkelden een onderzoeksprogramma waarin we meebewegen met het werkveld en aansluiten bij de behoeften die daar leven. We ontwikkelden de nieuwe Verenigingsmonitor, zetten meer onderzoek op met partners in de praktijk en maakten vaker vertalingen naar een specifieke deelsector of regio. Binnen het onderzoek naar cultuureducatie zijn we dé kennispartner voor OCW en FCP.
Actievere rol	We willen voorop lopen om bepaalde ontwikkelingen mogelijk te maken. Met CultuurDeelJe pakten we een actieve rol in beleidsbeïnvloeding, en zetten, samen met partners, cultuureducatie en cultuurparticipatie op de politieke agenda. Ook pakten we op een aantal specifieke thema's een actievere rol, zoals bij curriculum.nu, cultuureducatie in het mbo, cultuurparticipatie op de landelijke politieke agenda, chronisch zieke kinderen en de ontwikkeling van een platform voor circus.
Werken voor de gehele sector	Cultuureducatie en cultuurparticipatie zouden in het hele culturele veld belangrijke thema's moeten zijn. We investeerden in ons netwerk om deze thema's op meer plekken op de agenda te krijgen. Dat leidde tot nieuwe samenwerkingen. Door scherper op de derdelijnsrol te gaan zitten, creëerden we bovendien ruimte om samen met de tweede- en derdelijnspartners meer mensen te bereiken.
Organisatie flexibeler maken	Om goed in te spelen op ontwikkelingen in het veld, moeten we als organisatie wendbaar zijn. We verklein(d)en de vaste formatie om ruimte te maken voor flexibele inhuur van specifieke expertise. Ook in onze manier van werken bouwden we flexibiliteit in. Zo werkten we minder vanuit vastgestelde activiteiten en meer vanuit beoogde impact, en stemden we tussentijds steeds af met het veld. Corona heeft hier nog een extra zetje aan gegeven. We deden verschillende extra onderzoeken, brachten partijen bij elkaar om samen te werken aan protocollen en om ervaringen/aanpakken te delen, agendeerden de noodzaak van extra financiële middelen en ruimere regels voor cultuureducatie en cultuurparticipatie, en hielden het werkveld op de hoogte over online aanbod en de laatste maatregelen en regels.

Feedback partners

De afgelopen jaren hebben we de behoeften in het werkveld beter uitgevraagd, onder meer via tweejaarlijks LKCA-breed klantonderzoek en klantonderzoeken op specifieke onderdelen. Zo betrokken we partners bij onze nieuwe website en ons beleidsplan. Ook deden we lezersonderzoek onder Cultuurkrantlezers. Met het LKCA-panel vragen we drie maal per jaar een specifiek thema uit.

Uit ons klantonderzoek 2019 blijkt dat partners ons vooral zien als organisatie die kennis verzamelt, ontwikkelt en verspreidt. Deze functie vinden ze ook het belangrijkste voor hun eigen werk. De tevredenheid over hoe LKCA deze rol vervult is groot. Wel is er ruimte voor verbetering:

- meer duiding en advies geven
- de rol van verbinder verder versterken
- meer aanjagen en zichtbaar zijn in die rol

Ontwikkelpunten 2021-2024

We zijn trots op onze ontwikkeling in de afgelopen beleidsperiode en willen de komende jaren de volgende zaken verbeteren:

Beter filteren en duiden

We stellen ons meer op als gids, enerzijds door informatie te filteren en te duiden, anderzijds door onze adviesrol beter neer te zetten en in te vullen.

Verbindende rol versterken

We dragen actiever bij aan krachtenbundeling in de sector. Daarnaast zullen we de diversiteit van bestaande netwerken actief verbreden en sluiten we aan bij meer inclusieve netwerken.

Aanjaagrol verstevigen

We gaan onze rol van aanjager scherper neerzetten en verder ontwikkelen, met cultuur voor iedereen als rode draad.

Impact zichtbaarder maken

We vergroten de impact van ons werk door activiteiten altijd te ontwerpen, te monitoren en extern zichtbaar te maken met de gebruiker en samenleving in gedachten. Als basis hiervoor ontwikkelden we een verandertheorie en een impactstappenplan. Naast onze eigen impactevaluaties laten we periodiek de impact van een activiteit/product extern onderzoeken.

Uitwerking doelstellingen 2021-2024

Welke plannen hebben we en welke resultaten willen we bereiken in 2021-2024?

Werken aan een inclusieve cultuursector

Cultuur voor iedereen begint bij een inclusieve cultuursector en die omvat meer dan alleen cultuureducatie en -participatie. Er zijn veel initiatieven in de sector, maar er is ook handelingsverlegenheid. Vanuit de Code Diversiteit en Inclusie (CodeDI) kunnen we handelingsperspectief bieden.

Onze doelstelling:

Wij zorgen door middel van kennisdeling en educatie dat professionals uit de Nederlandse cultuursector over handvatten en competenties beschikken om diversiteit & inclusie in hun organisatie in te richten.

Voordat mensen aan de slag gaan is bewustzijn nodig en een wens om in actie te komen. Daarom voeren we vanuit de CodeDI een bewustwordingscampagne uit via de nieuwsbrief en diverse vormen van online content. Jaarlijks vindt een event plaats, waar we, in samenwerking met de rijkscultuurfondsen, de &Award uitreiken. Ook organiseren we samen met partners informatieve en activerende sessies.

Vanuit onze beschouwende rol hebben we inzicht in wat werkt ten aanzien van diversiteit en inclusie. We reiken professionals tools aan om stappen te zetten. Denk aan de scan diversiteit en inclusie en handreikingen, zoals een overzicht van relevante trainingen en D&I experts. We stimuleren partijen om trainingsaanbod te blijven ontwikkelen en ontwikkelen dat (deels) zelf. Denk aan een masterclass inclusief leiderschap, een mentorprogramma en intervisie voor D&I-professionals. We ontwikkelen een leergang voor overheden en financiers over hoe zij in gesprek kunnen gaan over D&I bij monitoring van instellingen.

Vanuit onze verbindende rol brengen we verschillende initiatieven en personen op het gebied van D&I in kaart en met elkaar in contact, zodat zij elkaar kunnen inspireren en stimuleren.

Versterken beleid cultuureducatie en cultuurparticipatie

Om cultuur voor iedereen mogelijk te maken, zijn veranderingen in lokaal, provinciaal en rijksbeleid nodig. Een centrale plek voor educatie en participatie is daarbij cruciaal. Het agenderen van het belang van kunst en cultuur bij beleidsbepalers is volgens onze partners het belangrijkste thema waar LKCA zich mee bezig moet houden.

Onze doelstelling:

Beleidsbepalers weten hoe zij laagdrempelig, toegankelijk aanbod in cultuureducatie en cultuurparticipatie voor iedereen kunnen realiseren vanuit een inclusief cultuurbegrip en doen dit ook.

Vanuit onze aanjaagrol ondersteunen we beleidsbepalers met kennis waarmee zij hun standpunten kunnen bepalen. Dit doen we samen met Kunsten '92 en de partners in CultuurDeelJe. Zo bieden we input voor lokale, provinciale en landelijke verkiezingsprogramma's. Ook ondersteunen we lokale en provinciale partners, bijvoorbeeld door training om thema's zelf onder de aandacht te brengen en met de Monitor Lokaal Beleid. Als verbinder faciliteren we een beleidsnetwerk voor beleidsmedewerkers cultuureducatie en cultuurparticipatie om het rijksbeleid te vertalen naar de lokale/regionale situatie en vice versa.

Verbeteren kennisontwikkeling

In de cultuursector is kennis gebaseerd op onderzoek zelden de basis voor beleid en praktijk. Daarom werken we samen met professionals uit de praktijk, onderzoekers en opleidingen aan meer en betere kennisontwikkeling en -circulatie.

Onze doelstelling:

Een stevige basis voor kennisontwikkeling die benut wordt door de sector.

Zelf onderzoek doen is een cruciaal onderdeel van onze rol van beschouwer. In onze rol van aanjager streven we naar meer onderzoeksbudget, met name binnen landelijke beleidsprogramma's, en werken we aan een goede door de werkvelden gedragen kennisagenda met

bijbehorend onderzoeksprogramma. In onze rol van verbinder realiseren we een stevige en diverse onderzoekscommunity en bieden we platforms (bijeenkomsten, informatiebank, Cultuur+Educatie) om onderzoek te delen met de praktijk.

We zijn partner in de kennisagenda die in de komende beleidsperiode onder de hoede van Boekman zal ontstaan. We werken mee aan de Cultuurmonitor van Boekman. Ook werken we samen bij bijeenkomsten, publicaties en ontwikkeltrajecten, zoals gezamenlijk onderzoek naar de rol van zzp'ers in het werkveld. Wij brengen kennis in die Boekman niet in huis heeft, zoals inhoudelijke kennis van cultuureducatie en cultuurparticipatie en bijbehorende werkvelden.

Onze eigen onderzoeksactiviteiten zijn deels beleidsondersteunend, deels praktijkgericht en komen voort uit de kennisbehoefte van professionals en organisaties in ons werkveld. Hieronder een overzicht van de onderzoeken die LKCA gepland heeft voor 2021-2024. We maken daarbij onderscheid tussen monitoronderzoeken, die elke paar jaar herhaald worden en bedoeld zijn om langjarige ontwikkelingen te volgen, en eenmalig thematisch onderzoek waarmee we dieper kunnen ingaan op specifieke ontwikkelingen of dossiers.

Kennisbehoefte	Monitoronderzoek LKCA	Thematisch onderzoek LKCA
Hoe geven gemeenten en provincies vorm aan beleid op het gebied van ce en cp? Wat zijn voor- en nadelen van gemaakte keuzes?	Monitorprogramma gemeentelijk en provinciaal beleid CE/CP (2022)	Onderzoek gemeentelijk beleid naar verbindingen cultuur, zorg en/of welzijn
Wie is de kunstbeoefenaar? Hoe ontwikkelt de beoefening zich? Welke groepen ervaren drempels? Wat betekent de beoefening voor de beoefenaar?	Monitor Amateurkunst (MAK) (2021 en 2023)	Relatie tussen kunstbeoefening en sociaal-maatschappelijke en persoonlijke factoren, drempels voor kunstbeoefening
Hoe staat het met organisatiekracht, artistiek aanbod en maatschappelijke oriëntatie van beoefenaarsverbanden?	VerenigingsMonitor (2021 en 2024)	Informele beoefenaarsverbanden
Wie is de kunstprofessional, hoe verandert zijn praktijk en wat is er nodig?	Onderzoek naar de beroepspraktijk van kunstprofessionals (2022)	Proeftuinen Cultureel Vermogen
Hoe ontwikkelt cultuureducatie in het onderwijs zich, wat is nodig in het ecosysteem van stakeholders?	- Monitorprogramma cultuureducatie en CmK (2021-2024) - Monitorprogramma culturele instellingen (nog in ontwikkeling – vanaf 2022)	- Cultuurbeleving jeugd en jongeren (vmbo en mbo) vanuit inclusie en diversiteit - Meerjarig casestudyonderzoek naar leerecosystemen

Als aanjager stimuleren we de wetenschappelijke inzet op cultuureducatie en cultuurparticipatie met bijzondere leerstoelen. De leerstoel Historische Cultuur en Educatie loopt halverwege komende beleidsperiode af. De leerstoel Betekenis van cultuurparticipatie loopt tot eind 2024. Met deze leerstoelen, met een omvang van 0,2 fte, maken we cultuureducatie en -participatie zichtbaar in de wetenschappelijke wereld en is het mogelijk onderzoeksbudgetten aan te vragen. We evalueren deze leerstoelen en bekijken op basis daarvan of en met welke insteek we in de toekomst doorgaan.

Cultuureducatie voor ieder kind

Met Cultuureducatie met Kwaliteit III en Curriculum.nu zetten we erop in dat cultuuronderwijs integraal onderdeel wordt van het curriculum van primair en voortgezet onderwijs. Ondanks de inspanningen zijn we er nog niet.

Onze doelstelling:

Wij vergroten kansengelijkheid voor alle kinderen en jongeren door te zorgen dat kunst en cultuur vanzelfsprekend en integraal onderdeel zijn van het leerecosysteem in alle vormen en lagen van het onderwijs.

Om deze doelstelling te bereiken werken we aan Cultuureducatie met Kwaliteit, de implementatie van Curriculum.nu en hebben we aandacht voor cultuur in het speciaal onderwijs.

In de periode 2017-2020 hebben we gebouwd aan een landelijke leergemeenschap van CmK-penvoerders en -beleidsmedewerkers met een aanpak die flexibel aansluit op al bestaande lokale, provinciale en landelijke werkgroepen, netwerken en platforms. In het vervolgprogramma zetten we deze aanpak voort, met de focus op kansengelijkheid. We stemmen de landelijke kennisdelingsactiviteiten af op de behoeften van penvoerders en relevante netwerken.

We werken voor de landelijke kennisdeling in ieder geval aan de volgende activiteiten:

- Inventarisatie en analyse van kennisdelingsactiviteiten in plannen penvoerders.
- Organisatie kennisdelenfestivals (minimaal twee per jaar)
- Kennisdeling via website, bijeenkomsten en presentaties
- Kennisdeling via andere bestaande netwerken, zoals erfgoedconsulentennetwerk, VO-consulenten, filmhubs
- Introductie nieuwe onderwerpen en thema's, zoals leerecosystemen, en delen van actuele ontwikkelingen zoals Curriculum.nu

In de komende periode stimuleren en faciliteren we monitoring en onderzoek op het gebied van cultuureducatie en voeren die uit. Hierbij combineren we de verschillende behoeften en onderzoeken van FCP, OCW en LKCA zo veel mogelijk. We zetten daarbij in elk geval een Monitor voor scholen (EVI 2.0) en een Monitor voor culturele instellingen in.

Cultuur in het mbo

Vmbo- en mbo-leerlingen doen van huis uit minder aan cultuurbeoefening dan leerlingen op havo/vwo. Daar bovenop is cultuuronderwijs voor jongeren in het mbo slechter georganiseerd dan op havo/vwo.

Onze doelstelling:

We zetten in op structureel tenminste 40 uur aan creativiteit en cultuur in het mbo.

Met partners uit het veld onderzoeken we de mogelijkheden voor structureel cultuuronderwijs in het mbo dat aansluit op het vak CKV in het vmbo en de belevingswereld van jongeren. Daarnaast richten wij ons op creativiteit in de beroepsopleidingen en op de koppeling tussen opleidingsinhoud en kunst en cultuur. Bijvoorbeeld bij de techniekopleidingen of bij de opleidingen tot pedagogisch medewerker.

In netwerkbijeenkomsten voor mbo-docenten en culturele aanbieders brengen we deze onderwerpen onder de aandacht. Daarnaast stimuleren we regionetwerken voor cultuur in mbo en dragen we met onze kennis bij aan die netwerken. Tenslotte werken we nauw samen met praktoraten in het mbo om beschikbare kennis met elkaar te verbinden.

Cultuurparticipatie voor iedereen

Hoewel veel mensen cultuur beoefenen, zijn er ook drempels voor deelname, zoals culturele en sociale drempels (ongeschikt aanbod) of praktische drempels (fysieke of financiële).

Onze doelstelling:

Cultuur-, zorg- en welzijnsprofessionals in beleid en praktijk toerusten om actief te werken aan het verlagen van drempels en bereiken van nieuwe doelgroepen.

Het Programma Cultuurparticipatie, dat we met OCW en FCP uitvoeren, vormt de basis voor het behalen van deze doelstelling. Binnen het programma is LKCA verantwoordelijk voor kennisdeling. We halen kennis op uit de praktijk en faciliteren uitwisseling daarvan:

- We ontwikkelen kennisdossiers met werkzame elementen van culturele interventies gericht op maatschappelijke opgaven (bv. positieve gezondheid en eenzaamheid).
- In een gezamenlijke projectenmonitor brengen we met FCP de verschillende projecten in beeld met beschrijvingen van de aanpak en de praktijk. Anderen kunnen hiervan leren en bruikbare elementen overnemen. Omdat FCP en LKCA hierin samenwerken, verminderen we de administratieve last voor aanvragers.
- We vormen thematische werkgroepen waar aanvragers, niet-aanvragers en experts elkaar kunnen versterken. Deelnemers wisselen ervaringen uit, delen contacten en ontwikkelen kennis tussen praktijk, onderzoek en beleid. We combineren dit met communities of practice van Movisie.
- We werken met diverse communicatiemiddelen samen met FCP en OCW aan meer waardering en betere toegankelijkheid van de culturele sector. Dit doen we door de culturele vrijetijdsbeoefening van mensen zichtbaarder te maken. Met de campagne iktoon werkten we hier de afgelopen jaren al aan. We integreren de succesvolle onderdelen van de iktoon-campagne in de communicatie voor het Programma Cultuurparticipatie.

Verbeteren positie kunstprofessional

De organisatiegraad in de sector cultuureducatie en cultuurparticipatie is beperkt, met veel zzp'ers, collectieven en losse verbanden. De economische positie van zzp'ers is bovendien zwak. Hierdoor stopt de inhoudelijke ontwikkeling van de beroepspraktijk terwijl de wereld wel verandert.

Onze doelstelling:

Kunstprofessionals voor cultuureducatie en cultuurparticipatie in de vrije tijd zijn beter verbonden met elkaar. Ze werken samen aan professionalisering, vraaggericht en inclusief werken en aan hun positie in de infrastructuur.

Om dit te bereiken ondersteunen we samenwerkingsverbanden van professionals, zoals het net opgestarte Dansondernemers Nederland. Ook werken we met beroeps- en brancheorganisaties en Platform ACCT aan vraaggerichte professionalisering. We stimuleren opdrachtgevers in ons werkveld om werk te maken van fair practice en voorzien hen van concrete handvatten hoe dat te doen.

Versterken beoefenaarsverbanden

Binnen cultuurparticipatie is er minder aandacht voor amateurverenigingen/beoefenaarsverbanden. Als gevolg daarvan verdween langzamerhand de ondersteunende infrastructuur. Tegelijkertijd blijven deze verbanden cruciaal voor een grote groep beoefenaars. Met ondersteuning van zowel amateurverenigingen als informele groepen, willen we de impact van deze vorm van amateurkunst op de samenleving vergroten.

Onze doelstelling:

Bijdragen aan een sterke, toegankelijke ondersteuningsstructuur die zich inzet voor open & inclusieve en vitale & goedgeorganiseerde beoefenaarsverbanden.

Als beschouwer brengen we in beeld hoe de lokale, provinciale en landelijke infrastructuur er in deze tijd zou moeten uitzien. Dit moet leiden tot een advies aan overheden. Daarnaast werken we eraan de kennis over beoefenaarsverbanden/verenigingsleven binnen de sector zelf en bij overheden te vergroten.

In onze rol van aanjager ondersteunen we amateurkoepels bij hun inspanningen het verenigingsleven te versterken. Het komend jaar richten wij ons, met het Fonds voor Cultuurparticipatie, onder meer op het verenigingsleven in tijden van corona. Samen met koepels bepalen we de relevante thema's voor de jaren daarna. Om te helpen het clubleven te versterken, trekken we ook samen op met de sport, bijvoorbeeld in het Rabo Clubsupport programma.

Impact, middelen en activiteiten

Impact en KPI's

Impact bepalen is geen sinecure. In onze jaarlijkse bestuursrapportages maken we de impact van onze activiteiten zowel kwantitatief als kwalitatief inzichtelijk, mede op basis van onze verandertheorie en ons impactstappenplan. Voor onze KPI's 2021-2024 kiezen we voor een combinatie van prestatiegegevens en beoordeling door onze klanten. Deze zijn reeds aangeleverd in de daarvoor bedoelde bijlage.

Voor 2021-2024 hanteren we KPI's voor conversie of bereik via abonnementen, social media en de website. Deze KPI's lijken op die van 2017-2020. Toen behaalden we alle KPI's, met uitzondering van het aantal bezoekers van onze eigen fysieke bijeenkomsten (zie offline en online evenementen hieronder). De groei in onze bereikcijfers willen we consolideren en verder uitbouwen.

Daarnaast willen we monitoren hoe onze partners ons in de rollen van beschouwer, verbinder en aanjager beoordelen. Dat meten we vanaf 2021 jaarlijks in klantonderzoek met de net-promotorscore, een gangbaar instrument om klantloyaliteit te meten. Het gaat om de vraag in hoeverre klanten LKCA actief aanbevelen in de betreffende rol, en gaat dus verder dan (passieve) klanttevredenheid. Op alle rollen willen we de netpromotorscore verhogen.

Middelen en activiteiten

Voor het behalen van onze doelstellingen zetten we een aantal middelen in:

Onze medewerkers

Om te beginnen vervullen onze mensen, ieder op zijn of haar expertise, een spilfunctie in het werkveld. Zij leveren bijdragen aan activiteiten van andere organisaties, hebben warme contacten met onze partners en zijn laagdrempelig aanspreekbaar voor vragen of om te sparren.

Strategische netwerken

LKCA faciliteert strategische netwerken (LPKC, SOCP, erfgoedconsulenten etc.). Hiermee halen we regionale ontwikkelingen naar landelijk niveau en vertalen we landelijke ontwikkelingen naar de regio. Deze netwerken zijn sectorbreed (zie bijlage 2).

Accounthouder per provincie

Per 2021 werken we met accounthouders per provincie, inclusief de grote steden. Vijf accounthouders beheren de belangrijkste provinciale en stedelijke relaties om de relaties in de regio te verstevigen en landelijke ontwikkelingen naar provinciale te vertalen en vice versa. De LKCA-accounthouders trekken samen op met die van OCW en FCP.

Offline en online evenementen

In het verleden organiseerden we veel eigen evenementen. De afgelopen jaren zijn we hiervoor meer gaan samenwerken en kiezen we voor minder eigen evenementen. Fysieke grootschalige

evenementen zijn relatief duur en tijdsintensief voor zowel onszelf als voor bezoekers. Ook is de impact niet altijd even groot. Met kleinere bijeenkomsten kunnen we specifieker en vraaggerichter werken. Corona heeft een verschuiving opgeleverd naar online bijeenkomsten, naar onze tevredenheid en die van relaties. We zullen in de toekomst kritisch zoeken naar een effectieve balans tussen fysieke en online evenementen.

Helpdesk: informatie- en adviesvragen

In 2017 introduceerden we onze helpdesk. We stimuleren mensen om vragen te stellen en registreren dit. Uit ons klantonderzoek komt naar voren dat relaties eerder geneigd zijn informatie te vragen dan advies. Vanuit onze beschouwersrol willen we niet alleen feitelijke informatie geven, maar ook duiden en gidsen. Daarom zullen we de komende tijd de mogelijkheid om advies te vragen steviger positioneren.

Website en social media

Onze website is een belangrijk instrument: hier vinden bezoekers zowel actueel nieuws als kennisdossiers over relevante thema's. De afgelopen jaren is het aantal bezoekers en bezoeken gegroeid. Met een vernieuwde website, met minder pagina's, bestendigen we aantal bezoeken en werken we aan een langere bezoektijd en meer pagina's per bezoek.

Social media zijn belangrijk voor bereik en engagement. We zetten vooral Facebook met succes in, maar ook LinkedIn en Twitter. Om ook jongere generaties beter te bereiken, gaan we Instagram meer inzetten.

Nieuwsbrief

We hebben een tweewekelijkse nieuwsbrief die gewaardeerd wordt. Abonnees kiezen zelf de thema's waarover zij geïnformeerd worden.

Cultureel Kapitaal

Op Cultureel Kapitaal bieden we professionals, onderzoekers en beleidsmakers de ruimte te publiceren over cultuureducatie en cultuurparticipatie. Het veelbezochte platform is redactioneel onafhankelijk en biedt een vrijplaats voor opinie en debat.

Cultuurkrant

In de afgelopen periode hebben we met succes de Cultuurkrant NL geïntroduceerd. Op basis van klantonderzoek is de inhoud aangescherpt en de frequentie verhoogd naar vier edities per jaar. De krant biedt actueel inzicht in ons werkveld: van duiding van nieuw beleid en het signaleren van nieuwe thema's of makers, tot nieuw verschenen publicaties. We streven de komende periode naar lichte groei van het aantal abonnees.

Thematische publicaties

We brengen zowel terugkerende publicaties, zoals onze monitoronderzoeken, als eenmalige publicaties, zoals de veldverkenning Cultuurparticipatie Chronisch zieke kinderen en jongeren. Publicaties ontwikkelen we vaak samen met partners.

Organisatie en Codes

We hebben de afgelopen jaren stappen gezet in professionalisering en flexibilisering en de doelmatigheid van onze organisatie vergroot. De komende jaren gaan we door op de ingezette lijn.

In de nieuwe beleidsperiode is ons jaarlijkse budget verlaagd met € 0,25 miljoen en zijn onze taken toegenomen door het Programma Cultuurparticipatie en de CodeDI. Om te bezuinigen hebben we de vaste formatie verkleind, zijn we verhuisd naar een kleiner, goedkoper pand en zijn bedrijfsvoeringsprocessen grotendeels gedigitaliseerd. Hierdoor kunnen we deze extra taken uitvoeren met een kleiner budget.

Daarnaast creëren we de komende jaren meer financiële ruimte voor het inzetten van tijdelijke expertise door onze vaste formatie verder te verkleinen. We werken intensief aan de implementatie van de Code Diversiteit en Inclusie.

Op het vlak van Fair Practice heeft LKCA zich de afgelopen jaren ontwikkeld. Er is een goed personeelsbeleid als het gaat om arbeidsvoorwaarden, scholing, medezeggenschap, duurzame inzetbaarheid en dergelijke. Ons opdrachtgeverschap richting zzp'ers vullen we professioneel en met eerlijke tarieven in. LKCA werkt regelmatig met stagiaires die hiervoor een vergoeding ontvangen. We werken niet met vrijwilligers. Zoals beschreven in de paragraaf Versterken positie professionals nemen we een actieve rol bij de implementatie van de Fair Practice Code in ons werkveld.

Een toelichting op onze toepassing van de Codes hebben we in een aparte bijlage ingediend. De raad sprak zijn waardering uit over onze inzet voor de CodeDI en Governance Code Cultuur. Onze inzet voor de FPC hebben we hierboven aangescherpt.

We dienen, conform beschikking, onze herziene begroting vóór 1 juni 2021 bij OCW in.

Bijlage 1 Thema's uit klantonderzoek

Onze beoogde focusthema's zijn in het KTO+ van eind 2019 getoetst bij onze partners in de 2de en 3de lijn. In onderstaande tabel zijn de antwoorden opgenomen op de vraag: Aan welke thema's moet LKCA vanuit jouw perspectief zeker aandacht besteden?

Thema	%
Agendering belang kunst en cultuur bij beleidsmakers	56%
Cultuureducatie met Kwaliteit	51%
Diversiteit en inclusie	46%
Toerusting onderwijs en culturele veld bij curriculumvernieuwing	41%
Programma Cultuurparticipatie	39%
Ondersteuning beleidsontwikkeling gemeenten	39%
Cultuur, zorg en welzijn	37%
Vernieuwing buitenschoolse cultuureducatie	36%
Versterking culturele verenigingsleven	25%
Versterken cultuur in het speciaal onderwijs	22%
Stimuleren cultuur in het mbo	20%
Vakintegratie en maakonderwijs	19%
Anders, namelijk .	8%

Bijlage 2 Overzicht culturele partners

Discipline / genre	Bestaande samenwerking
Overkoepelend	• ACEnet – internationaal beleidsnetwerk • Beleidsnetwerk ce en cp (gemeenten, provincies) • Boekmanstichting • CJP • Cultuurconnectie • ENO-Nederland • ENO – internationaal onderzoekersnetwerk • Expertisenetwerk technologie en kunst (Kenniscentra HBO, centra voor de kunsten, presentatieplatforms en provinciale kenniscentra) • FCP • Icc-trainers • Kenniskring Hiphop (o.a. hiphophuizen, New Skool Rules, onderzoekers, organisatoren, opleidingen) • Kunsten '92 • Kunstvakopleidingen • Landelijk overleg inclusiviteit (o.a. overheden, fondsen, adviesorganen, brancheorganisaties) • Netwerk SAPRO (Sociaal Artistiek Professionals) • Participatie Federatie (wijkcultuurhuizen, cultuurankers e.d.) • Onderzoekersnetwerk voor cultuur in onderwijs, vrije tijd en beleid (hogescholen, universiteiten, zelfstandige onderzoekers) • Provinciale en stedelijke kenniscentra • VONKC • VLS
Theater	• Circuspunt (koepel van circusorganisaties in Nederland) • Landelijke netwerk amateurtheater (o.a. stedelijke en provinciale koepels) • LOST (koepel studententheater) • NAPK • Netwerk educatoren podiumkunsten • Partners rondom de <u>Agenda Inclusieve Podiumkunsten</u> (waaronder festivals, podia, kunstvakopleidingen, individuele docenten) • VSCD
Dans	• Danslink (amateurkoepel volksdans) • Dansondernemers Nederland • Leergemeenschap dans in het onderwijs (o.a. pabodocenten, dansdocent aan dansopleidingen, educatoren van gezelschappen) • Netwerk educatoren podiumkunsten • Netwerk dansconsulenten • Partners rondom <u>Agenda Inclusieve Podiumkunsten</u>
Muziek	• BvOI • Koornetwerk en KNMO • Landelijk expertisenetwerk amateurmuziek • Meer Muziek in de Klas

	• Music Education Policy Group • Netwerk educatoren podiumkunsten • Partners inclusieve muziek (o.a. Jostiband, Gebarenkoor, AHK, My Breath my Music) • VNPF (in ontwikkeling, door corona vertraagd)
Musea en erfgoed	• Diverse musea in het mbo-netwerk • Netwerk erfgoedconsulenten • Rijksmuseum (samenwerking gericht op deskundigheidsbevordering van andere musea) • Sectie publiek en presentatie NMV • Nadere verkenning behoeften erfgoedparticipatieveld vindt momenteel plaats
Beeldende kunst	• ELIA (netwerk kunstvakopleidingen) • Fotobond (landelijke amateurkoepel) • Musea (zie boven) • STIDOC (landelijke amateurkoepel) • Verkenning amateurveld beeldende kunst wordt in 2020 uitgevoerd
Film	• Netwerk filmeducatie • NOVA (landelijke amateurkoepel)
Letteren	• Landelijk Platform Spoken Word • Stichting Lezen • Taalunie

LKCA

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA | Lange Viestraat 365 | Postbus 452, 3500 AL Utrecht | +31 30 711 51 00 | www.lkca.nl | info@lkca.nl